



Likestillings- og  
diskrimineringsombudet

Vågå kommune  
postmottak@vaga.kommune.no

Vår ref.:  
18/617- 1- AJB

Deres ref.:

Dato:  
23.03.2018

## **Samlokalisering av tjenester til personer med nedsatt funksjonsevne i Vågå kommune**

Likestillings- og diskrimineringsombudet viser til nyhetssak på [www.nrk.no](http://www.nrk.no) 13. mars 2018, der det fremgår at Vågå kommune har sagt opp husleiekontrakten med tre personer som har nedsatt funksjonsevne. I nyhetssaken opplyser rådmannen at kommunestyret i Vågå kommune har vedtatt at ressursene for personer med nedsatt funksjonsevne skal samles. Rådmannen opplyser også at dette ikke gjøres for å spare penger, men for å gi best mulig tjenester til flest mulig. Ombudet henvender seg til dere fordi vi ønsker mer informasjon om saken.

Det følger av diskrimineringsombudsloven § 5 at ombudet skal arbeide for å fremme reell likestilling og hindre diskriminering på grunn av blant annet nedsatt funksjonsevne. Ombudet skal også føre tilsyn med at norsk rett og forvaltningspraksis er i samsvar med FNs konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne. Ombudet har i tillegg anledning til å bringe saker om brudd på den norske diskrimineringslovgivningen inn for Diskrimineringsnemnda, jf. diskrimineringsombudsloven § 8.

På denne bakgrunnen ønsker altså ombudet opplysninger om denne saken og innsyn i relevante dokumenter. Nedenfor gjør vi nærmere rede for lovverket og FN-konvensjonen nevnt over. Deretter utdyper vi hvilke opplysninger vi ønsker fra dere.

### **Likestillings- og diskrimineringsloven**

Likestillings- og diskrimineringsloven forbyr diskriminering på grunn av blant annet funksjonsnedsettelse (nedsatt funksjonsevne), jf. § 6. Forbudet mot diskriminering gjelder på alle samfunnsområder, også ved tildeling av helsetjenester og i husleieforhold. Med diskriminering menes forskjellsbehandling som har sammenheng med nedsatt funksjonsevne og som ikke er saklig, nødvendig og forholdsmessig.

Ifølge likestillings- og diskrimineringsloven § 20 andre ledd har personer med nedsatt funksjonsevne også rett til egnet individuell tilrettelegging av kommunale tjenestetilbud etter helse- og omsorgstjenesteloven av varig karakter for den enkelte, for å sikre et likeverdig tilbud. Det innebærer at tjenesten skal tilpasses den enkeltes behov. Dette er også noe som følger av forsvarlighetskravet i helse- og omsorgstjenesteloven § 4-1. Ifølge likestillings- og diskrimineringsloven § 20 gjelder ikke tilretteleggingsplikten dersom tilretteleggingen innebærer en uforholdsmessig byrde.

### **FNs konvensjon om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne**

Respekt for menneskers iboende verdighet, individuelle selvstendighet med rett til å treffe egne valg, og uavhengighet, er blant grunnstenene i FNs konvensjon om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne, jf. artikkel 3. Å bli involvert i prosesser som angår en selv er dermed grunnleggende i konvensjonen. Av konvensjonen artikkel 19, som gjelder retten til et selvstendig liv, følger det blant annet at mennesker med nedsatt funksjonsevne skal ha «anledning til å velge bosted, og hvor og med hvem de skal bo, på lik linje med andre, og ikke må bo i en bestemt boform».

I utredningen «På lik linje - Åtte løft for å realisere grunnleggende rettigheter for personer med utviklingshemming» (NOU 2016:17) konkluderer Rettighetsutvalget med at utviklingshemmede i dag reelt sett har få valgmuligheter når det gjelder bosted. I utredningen vises det også til at det er en klar tendens i retning av at det bygges større bofellesskap og at flere brukergrupper samlokaliseres. Utvalget skriver at de mener den økte etableringen i store bofellesskap er i konflikt med den politiske målsettingen om at utviklingshemmede skal bo i mest mulig vanlige boliger, i ordinære bomiljøer. Dette er også noe FN-komiteen som overvåker FN-konvensjonen har vært opptatt av i sine anbefalinger.

### **Ombudet ber om mer informasjon om saken**

Likestillings- og diskrimineringsombudet er bekymret for at utviklingshemmede ikke i tilstrekkelig grad involveres når det skal tas beslutninger som angår dem. Ombudet er også bekymret for om kommunene i stadig større grad bygger institusjonslignende boliger av effektivitetshensyn. Likestillings- og diskrimineringsombudet ønsker derfor å få mer informasjon om denne saken.

Vi ønsker å se nærmere på hvilke hensyn som er vektlagt i forbindelse med kommunestyrevedtaket om samlokalisering av tjenester. Ombudet ber derfor om å få opplysninger om hvordan tjenestetilbudet til personer med nedsatt funksjonsevne i kommunen skal utformes i tråd med vedtaket, og hvilke «grupper» av personer med nedsatt funksjonsevne som skal samlokaliseres. Ombudet ønsker også en redegjørelse for hvordan retten til brukermedvirkning sikres og individuell tilpasning sikres i den forbindelse. Ombudet ønsker også informasjon om hvilke hensyn som er vektlagt i denne konkrete saken, om leietakerne eller deres representanter har blitt involvert i prosessen, og om deres ønsker har blitt vektlagt. Vi ber derfor om å få tilsendt relevante dokumenter i saken, herunder kommunestyrevedtaket med saksframlegg. Det følger av diskrimineringsombudsloven § 3 at offentlige myndigheter, herunder kommunene, skal gi ombudet opplysninger som er nødvendig for at ombudet skal kunne utøve sitt tilsyn med FNs konvensjon om personer med nedsatt funksjonsevne. Ifølge bestemmelsen har ombudet også rett til innsyn i taushetsbelagte opplysninger, jf. § 3 første ledd andre punktum.

Ombudet ønsker å presisere at ombudet ikke lenger behandler klagesaker om diskriminering. Fra 1. januar 2018 behandles klagesaker av Diskrimineringsnemnda. Ombudet avgir derfor ikke lenger uttalelser, slik ombudet gjorde tidligere. Ombudet har imidlertid anledning til å bringe saker inn for Diskrimineringsnemnda dersom ombudet mener det er grunnlag for det. Ombudet kan også hente inn informasjon for å belyse praksiser som kan være problematiske etter FNs konvensjon om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne. Ombudet kan bruke slike erfaringer til å gjøre offentlige myndigheter oppmerksom på forvaltningspraksis som bryter med konvensjonen, og arbeide aktivt for å få til endring.

Vi ber om at dere sender oss informasjonen vi etterspør, herunder vedtaket med saksframlegg, så snart som mulig og senest innen 20. april 2018.

Vennlig hilsen

Guri Hestflått Gabrielsen  
avdelingsleder

Anne Jorun Ballangrud  
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent, og gyldig uten signatur.